

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU
OPIEKĘ NAD ZABYTKAMI
W GMINIE RZAŚNIA
ZA LATA 2018 - 2019**

Rzaśnia, maj 2020 rok

Wprowadzenie

Podstawę prawną opracowania sprawozdania stanowi Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 282) oraz Uchwała Rady Gminy Rzęśnia Nr XXVIII/206/2010 z dnia 9 kwietnia 2010r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Działania i kierunki rozwoju podejmowane przez gminę mają na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego i ochronę środowiska przyrodniczego. Połączone ze sobą turystyka historyczna i przyrodnicza stanowią atrakcję dla swojego regionu oraz dla gości z kraju i zagranicy.

W zakresie ochrony zabytków konieczna jest ścisła współpraca odpowiednich służb państwowych, samorządowych, kościelnych oraz społecznych. Potrzeba ratowania i ochrony zabytków jest naszym obywatelskim obowiązkiem.

Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Na podstawie art. 5, art. 6 ust.1 i art. 86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zabytki objęte zostały ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek państwa i obywatela. Głównym aktem prawnym regulującym przepisy ochrony i opieki nad zabytkami jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ponadto istotnym jest uwzględnienie innych uregulowań prawnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, znajdujących się w wielu obowiązujących ustawach, w tym w:

- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293).
- ✓ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55).
- ✓ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 65 z późn. zm.).
- ✓ Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194).

Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Podstawowe cele programu opieki nad zabytkami zostały określone w art. 87 ust 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z tym przepisem program ma na celu:

- ✓ włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- ✓ uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,

- ✓ zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- ✓ wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- ✓ podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- ✓ określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- ✓ podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Ochrona dziedzictwa kulturowego w gminie Rząśnia zgodna jest z innymi dokumentami gminnymi, wyznaczającymi długoterminowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Rząśnia wynikają z dokumentów o charakterze strategicznym gminy:

- ✓ studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ✓ miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rząśnia,
- ✓ programu ochrony środowiska,
- ✓ planu odnowy miejscowości Rząśnia na lata 2010-2017,
- ✓ planu odnowy miejscowości Biała na lata 2014 – 2020,
- ✓ plan odnowy miejscowości Stróży na lata 2009-2015.

Stan ewidencyjny zabytków nieruchomych i ruchomych Gminy Rząśnia

Zgodnie z art. 22, ust. 4 i 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, gmina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków w formie kart adresowych zabytków nieruchomych znajdujących się na jej terenie.

Do Gminnej Ewidencji Zabytków wpisanych jest 229 pozycji, w tym;

10 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego, są to;

- 1) Kościół p.w. Św. Jana Chrzciciela w Białej;
- 2) pozostałości dworu obronnego w Białej;
- 3) Kościół p.w. św. Kazimierza i św. Józefa w Stróży;
- 4) pałac z XIX wieku w Stróży;
- 5) cmentarz parafialny w Rząśni wraz z;
 - ✓ murem cmentarnym i bramą,
 - ✓ układem przestrzennym (kwatery i alejki cmentarne),
 - ✓ kaplicą cmentarną p.w. Ukrzyżowania Pana Jezusa,
 - ✓ starodrzewiem na cmentarzu; 21 wiązy szypułkowe, 1 brzoza,

6) kaplica rzymskokatolicka, przejściowy kościół filialny w Białej.

Ponadto 13 obiektów w tzw. ewidencji konserwatorskiej, nie wpisanych do rejestru, w tym układ przestrzenny wsi Biała i Rząśnia, oraz 206 obiektów (stanowisk) archeologicznych. Wyposażenie wnętrz zabytkowych kościołów oraz kaplicy cmentarnej w Rząśni wpisane jest do wojewódzkiego rejestru zabytków ruchomych. Wszystkie parafie posiadają zbiór kart ewidencyjnych z opisem każdego zabytku ruchomego.

Gmina Rząśnia posiada zewidencjonowane w formie albumu i na płytach CD kapliczki oraz krzyże przydrożne znajdujące się na terenie gminy.

Większość zabytków architektonicznych znajdujących się na terenie naszej gminy są to zabytki architektury sakralnej, będących w posiadaniu parafii. Na zabytki te Gmina Rząśnia każdego roku udziela dotacji, jednak tylko na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku, który został wpisany do rejestru. Gmina Rząśnia jest właścicielem dwóch obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków, są to pozostałości dworu obronnego w Białej oraz pałac w Stróży, w którym mieści filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Rząśni.

Na terenie gminy w Broszcinie, na cmentarzach parafialnych w Rząśni i Stróży oraz na cmentarzu przykościelnym w Stróży znajdują się miejsca pamięci, mogiły, groby i kwatery wojenne. Groby kryją szczątki doczesne kolejnych pokoleń, tworzących historię naszej gminy. Są wśród nich ludzie szczególnie zasłużeni dla Gminy Rząśnia i regionu. Wiele z tych grobów, poprzez swoje pomniki i inskrypcje, ma dziś historyczną i kulturową wartość. Stare, zabytkowe, pojedyncze mogiły czy prawie tablice nagrobkowe – to miejsca, o które trzeba zadbać. Każdego roku w budżecie gminy zabezpieczane są środki finansowe, dzięki którym możliwe jest utrzymanie w dobrym stanie grobów i kwater.

W miejscowościach Rząśnia, Stróża i Biała znajdują się pomniki przyrody, są to drzewa wiązu, lipy, brzozy, jesionu, kasztanowca i robinii.

Wykaz podjętych i zrealizowanych działań przy wsparciu finansowym Gminy Rząśnia, mających na celu opiekę nad zabytkami w latach 2018 – 2019.

L.p.	Lokalizacja zabytku	Rok wykonywanych prac	Rodzaj wykonywanych prac	Wartość wykonanych prac i sposób finansowania
1.	Kościół parafialny w Rząśni	2018	„Prace konserwatorsko-restauratorskie przy ołtarzu bocznym pw. św. Rocha w kościele parafialnym w Rząśni”	136.783,70 w tym: 82.700,00 - Gmina Rząśnia 11.783,70 - wkład parafii 42.300,00 – Województwo Łódzkie.
2.	Kościół parafialny w Stróży	2018	„Prace konserwatorskie wnętrza zakrystii i kościoła parafialnego w Stróży”	201.570,00 w tym: 200.00,00 - Gmina Rząśnia 1570,00 – wkład parafii
3.	Kościół parafialny w Stróży	2018	„Prace konserwatorskie barokowego ołtarza głównego pw. Matki Boskiej w kościele parafialnym w Stróży – II etap”	119.865,00 – koszt całkowity 58.100,00 – Gmina Rząśnia 165,00 – wkład własny parafii. Województwo Łódzkie – 61.600,00

4.	Kościół parafialny w Białej	2018	„Roboty budowlane oraz usunięcie wtórnych warstw malarskich i powłok olejnych wnętrza zabytkowej Kaplicy w Białej”	105.500,00 w tym: 105 000,00 - Gmina Rząśnia 500,00 - wkład parafii
5.	Kościół parafialny w Rząśni	2019	„Prace konserwatorsko – restauratorskie przy ambonie (poł.XVIIw, I poł. XVIII w oraz koniec XIXw) w kościele parafialnym w Rząśni”	215 083,60 zł. – koszt całkowity, 135 750,00 zł. - Gmina Rząśnia 5083,60 zł. – wkład własny parafii 74 250,00 zł. - Województwo Łódzkie
6.	Kościół parafialny w Stróży	2019	„Impregnacja i konserwacja zewnętrznych ścian zabytkowego kościoła oraz gontów pokrywających dach kościoła w Stróży”.	50 897,61 zł. – koszt całkowity 50 600,00 zł. – Gmina Rząśnia 297,61 zł. – wkład własny parafii
7.	Kościół parafialny w Stróży	2019	„Prace konserwatorskie ołtarza bocznego pw. Św. Kazimierza w kościele parafialnym w Stróży – I etap.”	135 689,00 zł. – koszt całkowity 60 000,00 – Gmina Rząśnia 75 000,00 zł. Województwo Łódzkie 689,00 zł. – wkład własny parafii
8.	Kościół parafialny w Białej	2019	„Prace konserwatorskie ołtarza bocznego p.w. św. Antoniego Padewskiego w kościele parafialnym w Białej”.	225 214,39 zł. – koszt całkowity 100 000,00 zł. – Gmina Rząśnia 214,39 zł. – wkład własny parafii 50 000,00 zł. – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Kulturowego 75 000,00 zł. – Województwo Łódzkie

Opis prac konserwatorsko – restauratorskich wykonanych w latach 2018- 2019 w poszczególnych parafiach Gminy Rząśnia.

Rok 2018

Kościół parafialny w Rząśni.

„Prace konserwatorsko-restauratorskie przy ołtarzu bocznym pw. św. Rocha w kościele parafialnym w Rząśni”

Realizując zadania wynikające z Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 282) oraz uchwały nr XXVIII/206/2010 z dnia 9 kwietnia 2010r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w 2018 roku Gmina Rząśnia przekazała dotację na prace konserwatorsko-

restauratorskie przy ołtarzu bocznym p.w. św. Macieja w kościele parafialnym p.w. św. Macieja w Rzęśni.

Nadrzędnym celem zadania były prace ratunkowo – powstrzymujące zaawansowanej destrukcji, grożącej nieodwracalnym zniszczeniem głównego obrazu ołtarzowego autorstwa znakomitego mistrza z Warszawy Józefa Simmlera „Męczeństwo św. Macieja” oraz ołtarza bocznego p.w. św. Macieja, aktualnie p.w. Ukrzyżowania.

Z uwagi na zły stan zachowania obrazu oraz ołtarza głównego przeprowadzono kompleksowe zabiegi konserwatorsko- restauratorskie, które umożliwiły przywrócenie dawnych wartości historycznych i artystycznych zabytków, ponadto przyczyniły się do uatrakcyjnienia wnętrza kościoła i zachowania w dobrej kondycji zabytków na kolejne lata. Dzięki wykonanym pracom – powrotowi krucyfiksu z ołtarza głównego do bocznego i obrazu „Męczeństwo św. Macieja” z ołtarza bocznego do głównego – przywrócono oryginalny wygląd obu ołtarzy.

Zdjęcie przedstawia obraz Józefa Simmlera „Męczeństwo św. Macieja” po konserwacji – ponownie w ołtarzu głównym.

Kościół parafialny w Stróży.

„Prace konserwatorskie wnętrza zakrystii i kościoła parafialnego w Stróży”

Jednym z najcenniejszych zabytków kultury materialnej Gminy Rzęśnia, powiatu oraz województwa łódzkiego jest kościół parafialny p.w. św. Kazimierza, św. Józefa Oblubieńca NMP i przemienienia Pańskiego w Stróży. Kościół pochodzi z początku XVII w i powstał z fundacji starosty wareckiego Aleksandra K. Walewskiego. Wyposażenie wnętrza stanowią w całości cenne zabytki ruchome wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków.

W 2018 roku w kościele parafialnym w Stróży przy wsparciu finansowym Gminy Rzęśnia przeprowadzone zostały prace konserwatorskie, restauratorskie wnętrza zakrystii i kościoła

parafialnego w Stróży. Zgodnie z decyzją Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znak: WUOZ-SI-B.5144.63.2018.EK z dnia 5.09.2018r. zakres prac obejmował oczyszczenie powierzchni ścian, sufitu i podłogi z wtórnych warstw, dezynfekcji i dezynsekcji pomieszczenia, usunięcie silnie zdegradowanych fragmentów drewnianych elementów, konsolidacji warstw i uzupełnienie ubytków oraz opracowanie kolorystyczne wnętrza przez konserwatora dzieł sztuki.

Zdjęcie wykonano po zakończeniu prac wnętrza zakrystii kościoła parafialnego w Stróży.

„Prace konserwatorskie barokowego ołtarza głównego pw. Matki Boskiej w kościele parafialnym w Stróży – II etap”

W 2018 roku prowadzony były również II etap prac konserwatorsko – restauratorskich barokowego ołtarza głównego p.w. Matki Boskiej w kościele parafialnym w Stróży. Prace obejmowały kompleksową konserwację i restaurację ołtarza głównego. Ze względu na zły stan zachowania zabytku (aktywne żerowisko kołatka domowego, drewno jądów, silnie popękane drewno, widoczne spękania wywołane atakiem grzybów) wymagał podjęcia działań konserwatorskich.

Zdjęcie wykonano po zakończeniu prac konserwatorsko- restauratorskich ołtarza głównego p.w. Matki Boskiej w kościele parafialnym w Stróży.

II etap prac zrealizowano w całości, a ołtarz główny p.w. Matki Boskiej w kościele parafialnym w Stróży zyskał nowy blask i podwyższył swoją wartość historyczną, zabytkową i artystyczną.

Kościół parafialny w Białej

„Roboty budowlane oraz usunięcie wtórnych warstw malarskich i powłok olejnych wnętrza zabytkowej Kaplicy w Białej”

Kaplica wykonana z drzewa modrzewiowego w konstrukcji zrębowej, założona na rzucie prostokąta z trójbocznie zamkniętą częścią wschodnią, oszalowana, przykryta wysokim, wielospadowym dachem, zakończonym sygnaturą z cebulastym hełmem. Kaplica prezentuje wysoką wartość historyczną uzasadniającą jej wpis do rejestru zabytków, którego to wpisu dokonano w kwietniu 2017 roku.

Na podstawie wiadomości zawartych w białej karcie obiektu wiadomo, że stan zachowania kaplicy przed przeniesieniem był bardzo zły.

Prace konserwatorsko – restauratorskie i roboty budowlane zgodnie z decyzją Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi znak: WUOZ-SI-B.5144.22.2018.EK z dnia 29.03.2018r. polegały na usunięciu wtórnych warstw malarskich i powłok olejnych z wnętrza zabytkowej kaplicy w Białej, wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych pod poz. A/349. Przywrócono oryginalnym materiałom ich pierwotne właściwości. Prace przy obiekcie obejmowały również dezynfekcję w celu zniszczenia mikroorganizmów, aranżację wnętrza z zachowaniem oryginalnych materiałów drewna i części warstwy malarskiej.

Zdjęcie kaplicy w Białej

Zdjęcie wykonane w 2018 roku w trakcie trwających prac rozbudowy kaplicy.

Rok 2019

Kościół parafialny w Rzaśni

„Prace konserwatorsko – restauratorskie przy ambonie (poł.XVIIw, I poł. XVIII w oraz koniec XIXw) w kościele parafialnym pw. Św. Macieja w Rzaśni”.

W roku 2019 przeprowadzono prace konserwatorsko - restauratorskie przy ambonie (poł. XVII, I poł. XVIII oraz koniec XIX w.) w kościele parafialnym w p.w. św. Macieja w Rzaśni zrealizowano zgodnie ze złożonym wnioskiem. Celem zadania były prace ratunkowe, zabezpieczające i utrwalające substancję zabytku - przede wszystkim powstrzymanie destrukcji biologicznej spowodowanej wielopokoleniowym żerem larwy kołatka domowego, grożącej nieodwracalnym zniszczeniem barokowej figury św. Michała Archanioła z ok. 1650r., barokowych ażurowych uszaków z puttami z I poł. XVIII w. pochodzących ze starego drewnianego kościoła oraz całej drewnianej konstrukcji ambony.

Prace umożliwiły ocalenie substancji zabytku przed stale postępującym niszczeniem głównie z powodu żeru owadów oraz postępującego osypywania się warstw malarskich i pozłotniczych. celem zadania było również przywrócenie oryginalnych rozwiązań kolorystycznych i estetycznych zabytku.

Balustrada ambony przed rozpoczęciem prac konserwatorsko- restauratorskich. Ubytki i odspojenia warstw malarskich.

Kościół parafialny w Stróży

„Impregnacja i konserwacja zewnętrznych ścian zabytkowego kościoła oraz gontów pokrywających dach kościoła.”

Ogólny stan zachowania gontu wymagał zabezpieczenia środkiem chroniącym przed wilgocią, grzybami, pleśniami oraz sinizną z uwagi na fakt, że na powierzchni gontu zaobserwowano bytujące drobnoustroje czyli glony, porosty i mchy, które powodują powierzchniowe niszczenie gontu oraz źle wpływają na wygląd estetyczny i stan dachu. Objawem zaatakowania obiektu przez glony było pojawienie się jaskrawozielonych, szarozielonych lub prawie czarnych plam i smug.

Prace wykonane zostały zgodnie z zawartą umową, kosztorysem oraz „Programem prac konserwatorskich przewidzianych do wykonania przy renowacji gontu na kościele Rzymskokatolickiej Parafii św. Kazimierza, św. Józefa Oblubieńca NMP i Przemienienia Pańskiego w Stróży”.

Prawidłowo przeprowadzone zabiegi przywracają dawne wartości artystyczne i walory estetyczne kościoła.

„Prace konserwatorskie ołtarza bocznego pw. Św. Kazimierza w kościele parafialnym w Stróży – I etap.”

W roku 2019 w kościele parafialnym w Stróży prowadzono prace konserwatorskie ołtarza bocznego p.w. św. Kazimierza w Stróży zaplanowane na I etap zrealizowane zostały w całości. Ze względu na bardzo zły stan techniczny całego ołtarza prace podzielone zostały na dwa etapy. W pierwszym etapie prac realizacja zadania miała na celu konserwację i restaurację części składowych ołtarza. Zakonserwowano i odrestaurowano elementy snycerskie. Zakonserwowano malarstwo sztalugowe na podobrazii płóciennym.

Wykonane zabiegi konserwatorskie przywracają dawne wartości artystyczne, historyczne i walory estetyczne ołtarza, przyczynią się również do uatrakcyjnienia wnętrza kościoła.

Kościół parafialny w Białej

„Prace konserwatorskie ołtarza bocznego p.w. św. Antoniego Padewskiego w kościele parafialnym w Białej.”

W 2019 roku zgodnie z decyzją Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znak: WUOZ-SI-B.5144.123.2018.EK z dnia 4.02.2019r. przeprowadzono prace konserwatorskie i restauratorskie ołtarza bocznego p.w. św. Antoniego Padewskiego wpisanego do rejestru zabytków ruchomych pod nr B/111/4-5 decyzją z dnia 5.10.1974r.

Prace konserwatorsko - restauratorskie polegały w szczególności na demontażu elementów snycerskich zabytku, wstępnej impregnacji, dezynfekcji, zabezpieczeniu zabytku na czas transportu, przewiezieniu do pracowni, wykonaniu badań laboratoryjnych, chemicznych i odkrywek celem ustalenia stratygrafii warstw, oczyszczeniu elementów drewnianych z zabrudzeń i warstw wtórnych wzmocnieniu strukturalnym, naprawie konstrukcji i rekonstrukcji brakujących elementów, impregnacji wzmacniającej strukturę, naprawach stolarskich i uzupełnieniu ubytków, opracowaniu faktury uzupełnień, nałożeniu werniksu retuszarskiego na zachowane polichromie, uzupełnieniu i rekonstrukcji warstwy opracowania malarskiego (punktowaniu). W przypadku elementów złożonych i srebrzonych: usunięciu wtórnych warstw pozłocień i w zależności od stanu zachowania oryginału uzupełnieniu i konserwacji lub rekonstrukcji gruntów ozłocień na poler i mat złotem płatkowym.

Ołtarz boczny p.w. św. Antoniego Padewskiego w kościele parafialnym w Białej po przeprowadzeniu prac konserwatorsko – restauratorskich w 2019r.

Pałac w Stróży

W 2019 roku ogłoszony został przetarg nieograniczony na wykonanie dokumentacji projektowej rewitalizacji XIX – wiecznego neorenesansowego zabytkowego Pałacu w Stróży wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Ośrodka Kultury dla Gminy Rząśnia. Planowane jest stworzenie miejsca użyteczności publicznej, ze zmodernizowaną bazą przestrzenną, zarówno kulturalną, rekreacyjną jak i sportową.

Podsumowanie.

Generalnym celem realizacji w/w zadań jest zahamowanie degradacji substancji zabytkowej, zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Gminy Rząśnia. Zaprezentowane działania służą poprawie stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz promocję mającą na celu zwiększenie ich dostępności dla mieszkańców i turystów. Pełnią także rolę edukacyjną, ponieważ budzą w społeczności świadomość kulturową, rolę i znaczenie lokalnych wartości, wspólnych korzeni.

Wszelkie prace konserwatorskie, budowlane dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków były prowadzone zgodnie z wymogami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po uzyskaniu stosownej decyzji o prowadzeniu prac. W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, gmina współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, fundacjami i kościołami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego naszej gminy.

Powyższe zadania zrealizowane zostały w miarę posiadanych w budżecie środków finansowych przeznaczonych na ochronę zabytków.

Sporządziła :

Katarzyna Szataniak

Zatwierdził:

VOJIT
mgr Tomasz Stolarczyk